

## Khe Sanh: Bi kịch của người cộng sản Hoa K trong chiến tranh Việt Nam?

T&#225;c Gi&#7843;: Lê Qu&#225; Lâm

Th&#7913; N&#259;m, 14 Th&#225;ng 7 N&#259;m 2011 20:23

---

T&#225; căn cứ Khe Sanh, HK tin rằng họ có thể kiểm soát và mở rộng ng đ&#228;t pháo kích và t&#225;n công phá vỡ các mạng lưới tiếp vận vũ khí và các hành lang xâm nhập quân BV trên đ&#228;ng mòn HCM.



*Khe Sanh*

Concord là bi kịch của người cộng sản khát vọng con người và dân chủ tự do. Vì những giá trị đó mà con người và vũ khí thô sơ dám đứng lên để đấu với bộ lạc hùng mạnh. Nhờ đó mới có mặt Hiệp Ch&#228;ng Qu&#225;c HK với bản Tuyên ngôn Đ&#228;c lập lập ch&#228; s&#228;, làm cơ sở để nhân loại tiến bộ đứng trên mặt xã hội thực sự văn minh tiến bộ theo trào lưu tiến hóa của lịch sử.

Ph&#228;n mặt đấu Tuyên ngôn Đ&#228;c lập Hoa K&#228; đã ghi rõ: “Chúng tôi coi những chân lý sau đây là hiển nhiên: mọi người đều được sinh ra bình đẳng. Tạo hóa đã phú cho họ một số quyền không thể chuyển nhượng được, trong đó có quyền sống, quyền được hạnh phúc tự do và quyền được mưu tìm hạnh phúc. Chính để bảo vệ những quyền đó mà chính phủ được thiết lập giữa con người và người. Chính phủ nhằm quyền hợp lý của họ do sự đồng thuận của nhân dân. Vì thế bất cứ hình thức cai trị nào có xu hướng phá hủy mục đích trên thì nhân dân có quyền sửa đổi hoặc hủy bỏ hình thức cai trị đó và thành lập một chính phủ mới, đặt nó trên những nguyên tắc và thực hành quyền hành của nó theo những hình thức mà nhân dân xét thấy có thể bảo đảm được an ninh và hạnh phúc cho mình”. (1)

Ngày 2/9/1945, Chủ tịch Hồ Chí Minh đã mở đầu những ý tưởng trên đ&#228;ng mòn đấu Tuyên ngôn Đ&#228;c lập của nước Việt Nam Dân chủ Cộng hòa.

Gettysburg là bi kịch của tình dân dân tộc nghĩa đứng bào quan niệm của người Việt Nam: “Người đi chung một nước phải sống chung nhau cùng”. Những người Mỹ đứng cầm yêu cầu tự do đã “đ&#228;ng lao công khổ” mới tạo được một quốc gia đ&#228;c lập trên mặt lãnh thổ rộng lớn dồi dào tài nguyên những thiêu nhân lực để khai phá. Do đó nảy sinh mâu thuẫn đ&#228;a đ&#228;n hi&#228;m khích rẽ anh em một nhà bắt đ&#228;c dĩ phải đánh nhau. Những khi họ đánh nhau cũng là lúc họ tận h&#228;n thù, tất cả đoàn kết trở lại để bảo vệ di sản của tiến nhân, phát triển nó thêm để truyền lại cho các thế hệ mai sau. Sau này chiến tranh, là thời kỳ phát triển không ngừng của HK, những bước đ&#228;a đ&#228;t nước này trở thành một siêu cường quốc đứng đầu thế giới.

Nh&#228;c đ&#228;n Gettysburg, phải chăng tận cùng thế kỷ M&#228; Barack Obama muốn chuyển thông điệp đ&#228;ng tiên của ông đ&#228;n giới lãnh đạo và nhân dân các nước Việt Nam, Triều Tiên, Iraq,

## Khe Sanh: Bi u t ng g c a Hoa K trong chi n tranh Vi t Nam?

T&#225;c Gi&#7843;: Lê Qu Lâm

Th&#7913; N&#259;m, 14 Th&#225;ng 7 N&#259;m 2011 20:23

---

Afghanistan, Palestine... v bài h c l ch s đầu th ng c a Hoa K ?

Normandy: Âu Châu là nguyên quán c a nh ng ng i đã l p ra n c M . N i đây vào nh ng năm tr c Th chi n II, ba th l c đ c tài là Qu c Xã Đ c, Phát Xít Ý và C ng s n Liên Xô đã liên k t v i nhau nh m th ng tr toàn th các n c Âu Châu.

Đ n gi a tháng 4/1940 toàn b ph n đ t Tây Âu, ch tr Anh Qu c đã l t vào tay Hitler. Ngày 8/9/1940 TT M Franklin D. Roosevelt tuyên b đ t qu c gia trong tình tr ng kh n tr ng, lu t tr ng binh đ c ban hành, m i công dân t 18 đ n 35 tu i đ u b c ng bách thi hành quân đ ch. Gi a tháng 6/1941, Đ c xé b hi p c b t t ng xâm, khai chi n v i LX. HK li n vi n tr vũ khí giúp Stalin chi n đ u ch ng Đ c. Trong ba năm sau đó, H ng quân LX gánh ch u nh ng t n th t h t s c n ng n . Đ u năm 1944, h đã đ y lui Đ c ra kh i lãnh th và b t đ u ph n công ti n vào Đông Âu. Trên con đ ng ti n quân v Bá Linh, m i quan tâm hàng đ u c a Stalin là giúp các đ ng CS trong khu v c Balkan chi m chính quy n, thành l p các n c C ng hòa Đông Âu. Th m h a Đ c Qu c Xã s p tàn thì m t th m h a m i đ e đ a Âu Châu l i xu t hi n. Do đó HK t c t c đ b vào Tây Âu đ c u các n c này kh i l t vào tay LX. Khi chi n tranh ch m đ t, Âu Châu, Đ c và th đ Bá Linh đ u b chia đôi, m t bên thu c nh h ng Anh Pháp M , m t bên thu c nh h ng Liên Xô.

Liên Xô và Hoa K đ u là đ ng minh trong hai tr n th chi n. Trong giai đ o n h u chi n sau 1945, th gi i k v ng h s b ng lòng v i nh ng ph n đ t nh h ng đ c h tho thu n chia nhau trong giai đ o n h p tác ch ng Đ c Ý Nh t. C hai đ u là thành viên th ng tr c H i Đ ng B o An Liên Hi p Qu c, h s thi t l p m t tr t t th gi i an ninh và bình đ ng cùng t n t i và phát tri n...Nh ng s thù ngh ch l i x y ra v i chi n tranh l nh -c hai v n gi m i liên h v i nhau, s ng chung hòa bình, song chi n tranh nóng l i di n ra VN.

Concord, Gettysburg và Normandy đ u có bi u t ng riêng c a nó trong l ch s Hoa K . V y thì Khe Sanh nói lên bi u t ng gì c a HK trong chi n tranh VN khi n tân TT Hoa K Barack Obama li t kê nó v i ba đ a danh l ch s l ng danh trong di n văn nh m ch c c a ông?

**Khe Sanh:** m t căn c quân s c a HK trong chi n tranh VN. Khe Sanh n m phía Nam khu Phi Quân S (vĩ tuy n 17) kho ng 23 cây s , cách biên gi i Lào Vi t kho ng 10 cây s . Tr c tháng 3/1967, Khe Sanh do m t đ i đ i Th y Quân L c Chi n HK tr n đóng đ c s y m tr c a m t Đ i đ i Đ a Ph ng Quân VNCH đ n trú cách căn c kho ng hai cây s . Vào th i đ i m này, chi n tranh VN s p đ i vào m t b c ngo c m i. Đ u tháng 2/1967 khi đ n thăm Anh Qu c, th t ng LX Kosygin lên ti ng yêu c u HK ch m đ t không đ i u ki n vi c oanh t c mi n B c đ kh i đ u các cu c th ng l ng hòa bình. Do đó ngày 8/2/1967, TT Johnson chính th c gi i đ n Ch t ch H chí Minh l i đ ngh : Hoa K s ng ng ném bom B c Vi t và ng ng tăng c ng quân l c M i mi n Nam Vi t Nam, n u B c Vi t cũng đ i ch gi ng i và vũ khí vào MN. Sau đó M và B c Vi t s ti n hành nh ng cu c m t đàm đ gi i quy t v n đ mi n Nam VN. Trong th tr l i, Ch t ch HCM cho bi t n c Vi t Nam Dân ch C ng hòa “không th th ng l ng đ i i s đ e đ a c a bom đ n M . Hoa K ph i ch m đ t vĩnh vi n và không đ i u ki n vi c ném bom và m i hành đ ng ch ng l i n c VNDCCCH, khi đó hai bên m i có th đàm phán và th o lu n nh ng v n đ mà hai bên quan tâm”. (2)

## Khe Sanh: Bị u t ng gì c a Hoa K trong chi n tranh Vi t Nam?

T&#225;c Gi&#7843;: Lê Qu Lâm

Th&#7913; N&#259;m, 14 Th&#225;ng 7 N&#259;m 2011 20:23

Đ n m u th v quân s tr c khi b c vào đàm phán (m t đi u ch c ch n s x y ra) Hà N i ph i tăng c ng xâm nh p nhi u h n n a ng i và vũ khí vào mi n Nam. Căn c Khe Sanh n m sát biên gi i Lào Vi t, c nh Qu c l 9, đã án ng con đ ng xâm nh p c a quân B c Vi t t đ ng mòn H Chí Minh đ t trên lãnh th Lào vào chi n tr ng Tr Thiên Hu . Do đó t cu i tháng 4/1967, B c Vi t t p trung quân s đ ng đ o vào vùng này nh m b ng nh căn c Khe Sanh. Hoa K ph i tăng c ng nh ng đ n v TQLC tinh nhu , thi t l p m t h th ng c đi m chi n l c kiên c v i quân s lên đ n 6 ngàn. T căn c Khe Sanh, HK tin r ng h có th ki m soát và m nh ng đ t pháo kích và t n công phá v các m ng l i ti p v n vũ khí và các hành lang xâm nh p quân BV trên đ ng mòn HCM. Các cu c đ ng đ đã gây t th ng cho 155 binh sĩ HK, nh ng quân BV b thi t h i n ng h n v i 940 cán binh t th ng. T gi a tháng 5/1967 C ng quân t m ng ng các ho t đ ng, áp l c quân s gi m đ n. HK rút b t l c l ng kh i Khe Sanh.

Trung tu n tháng 6/1967, Kosygin đ n M tham d Đ i h i đ ng LHQ. Trong cu c h p kín v i TT Johnson ngày 23/6, ông cho bi t v a nh n m t đ i n v n c a TT Ph m Văn Đ ng g i t Hàn i v i n i dung: Hoa K ch m đ t ném bom, h s đ n bàn h i ngh ngay. T đó có nhi u n l c qu c t giúp Hoa K và Hàn i đ n bàn h i ngh , đáng k nh t là trung gian c a Pháp t tháng 6/1967. Ông Raymond Aubrac (m t ng i CS t ng quen bi t HCM h i năm 1946) và Hervert Marcovich -c hai là khoa h c gia Pháp, nhi u l n đi Hàn i g p HCM và TT Ph m Văn Đ ng đ giúp BV và HK trao đ i nh ng đ ngh . Phía Hàn i do đ i s Mai Văn B ph trách, còn phía M là Henry Kissinger. Hàn i đòi HK ng ng ném bom MB vô đi u ki n. HK đ ng ý nh ng v i đi u ki n Hàn i ph i ng i vào bàn h i ngh đ gi i quy t v n đ mi n Nam. Hàn i đòi HK ph i rút kh i MN và th a nh n MTGPMN. Cu i cùng BV nh n m nh: “ch sau khi Hoa K ch m đ t không đi u ki n v i c ném bom và b t c các ho t đ ng gây h n nào khác ch ng Vi t Nam Dân ch C ng hòa thì h m i có th nói chuy n”.

Ngày 6/10/1967, Wallner -đ i di n HK Paris, nh Marcovich trao cho đ i di n Hàn i Paris m t đ th o thông đi p xác nh n: M ch m đ t m i hình th c đánh phá n c VNDCCCH mà không nói đ n đi u ki n, Hàn i có th nhanh chóng ti n hành th o lu n v i HK. Wallner nói thêm n u đ i di n Hàn i đ ng ý, Kissinger s sang Paris trao t n tay cho BV thông đi p v i n i dung trên. Hàn i không tr l i. (3) Trong h i ký, c u B tr ng Qu c phòng McNamara ti t l trong bu i h p n i các ngày 18/10/1967, TT Johnson đã ch th cho Kissinger thông báo cho B c VN v s ti p t c s n sàng đàm phán c a Hoa K . (4)

Trong giai đ o n chuy n ti p, t tháng 11/1967 đ n tháng Giêng 1968, L c l ng Vũ trang Gi i Phóng Mi n Nam (Vi t C ng) chu n b th c hi n Ngh quy t c a B Chính tr Đ ng CSVN (tháng 12/1967): “Chuy n cu c chi n tranh Cách m ng mi n Nam sang m t th i k m i, th i k giành th ng l i quy t đ nh”. (5) Đó là cu c T ng công kích + T ng kh i nghĩa toàn mi n Nam vào đ p T t M u Thân 1968 mà gi i lãnh đ o CSVN k v ng s đánh b i VNCH giành toàn b chính quy n; n u không, nh ng th ng l i quân s s làm c s giành u th v chính tr trên bàn đàm phán.

Sau này, Th ng t ng Tr n Văn Trà –nguyên T l nh Quân Gi i Phóng MN nh n xét: “Đi vào t ch c th c hi n m t quy t đ nh l n nh v y mà B Chính tr ch dành cho các c p chi n tr ng có ba tháng, th t là quá ng n ng i”. Ông cho bi t m c tiêu đ ra là “Tiêu đi t và làm rã tuy t đ i b ph n quân đ i Sài Gòn, đánh đ chính quy n các c p và giành toàn b chính quy n

## Khe Sanh: Bị u t n g gì c a Hoa K trong chi n tranh Vi t Nam?

T&#225;c Gi&#7843;: Lê Qu Lâm

Th&#7913; N&#259;m, 14 Th&#225;ng 7 N&#259;m 2011 20:23

v tay nhân dân” và “tiêu di t m t ph n quan tr ng sinh l c và ph n g ti n chi n tranh c a M ” thì th t là v t quá nhi u kh n ng th c t ta có. Th nh t ta không đ s c -l c l n g ta ch b n g 1/5 c a M và quân đ i Sài Gòn v b binh. Còn không quân, h i quân và c gi i thì chúng có u th tuy t đ i”... Ông chua chát k t lu n: “Nh v y đ ra ch tr n g TCK-TKN đ giành toàn b chánh quy n v tay nhân dân” mà cán b và chi n sĩ ta đi n đ t g n và đ n gi n lúc đó là “đ t đ i m” thì th t là hoàn toàn không th c t , không th th c hi n n i, v t quá s c c a ta và coi th n g kh n ng và ph n n g c a M ”. (6)

T i Khe Sanh t đ u tháng 12/1967, tin tình báo cũng nh không thám và các máy đi n t khám phá BV đã b trí nhi u tr n đ a pháo và h a ti n n nh n g đ i núi bao quanh căn c , trong khi nhi u s đoàn ch l c BV và các đ n v pháo đang đ n v m c tiêu này. HK ph i đ a m t Trung đoàn TQLC tr l i Khe Sanh. Đêm 20/1/1968 C n g quân b t đ u khai h a v i hàng ngàn h a ti n, ti p theo là các tr n m a pháo vào căn c . Kho ch a đ n kh n g l trong căn c v i 1500 t n đã phát n . Phi đ o Khe Sanh dài 1,2 cây s b cày nát phân n a. T n g Westmoreland kh n c p g i 1500 quân tăng c n g l c l n g phòng th , trong đó có Đ 37 Bi t Đ n g Quân VNCH. Quân M + Vi t đ b xu n g Khe Sanh đ i làn m a đ n.

Lúc b y gi c đ i m này đang b bao vây b i kho n g 19 ngàn quân thu c ba s đoàn 304, 324, 325c B c Vi t và có kh n ng b tràn ng p v i chi n thu t bi n ng n i b t c lúc nào. C c đi n này t n g t tr n Đ i n biên Ph h i đ u tháng 5/1954, khi n nhi u ng n i lo ng i Khe Sanh có th là chi n tr n g s k t thúc chi n tranh VN. Tin t c chi n s Khe Sanh là tin nóng b n g nh t th gi i h i đ u năm 1968, h u nh kh p n i đ u nhìn v VN theo dõi các bi n c đang x y ra ở đây. Nh n g tình hình l i đi n ra theo h n g khác v i cu c t n g t n công T t M u Thân (30/1/1968): C n g quân đ n g lo t m cu c t n công vào Sài Gòn và h u h t các t nh l i mi n Nam. Nh n g Khe Sanh tình hình l i yên t nh. S l n g đ u ch kéo dài 6 ngày. Sau đó tr n chi n tr n nên ác li t, l n đ u tiên có c chi n xa PT-76 do LX ch t o đ c đ a vào tr n đ a. Có đêm c n g quân pháo kích 1300 qu đ n đ lo i liên t c 8 gi vào Khe Sanh làm n tung m t kho đ n trong căn c .

Cu c chi n Khe Sanh đ u năm 1968 k t thúc cùng lúc v i đ t 1/T n g công kích T t M u Thân. Tình hình Khe Sanh l n g đ u tr l i t cu i tháng 3/1968. Sau 77 ngày đêm chi n đ u, t n g k t s th n g vong c a hai bên đ c ghi nh n nh sau: HK có 199 t th n g, 1600 b th n g. VNCH có 34 t th n g, 184 b th n g. Riêng CSBV s t th n g c tính t 10 ngàn đ n 13 ngàn.

Sau này, các sách v v chi n tranh VN có nh n g nh n xét khác nhau v cu c chi n Khe Sanh. M t l p lu n cho r n g t n g Võ Nguyên Giáp mu n đ HK đ n quân vào Khe Sanh đ r nh tay t n công các vùng khác. M t l p n a l i cho r n g t n g Giáp bao vây Khe Sanh v i lý do mu n t o m t Đ i n Biên Ph th hai bu c HK ph i đ u hàng, rút lui kh i mi n Nam VN. Còn tài li u chi n s HK l i cho r n g t n g Westmoreland đã “t n g k t u k ”. Ông mong C n g quân t p trung nhi u binh đoàn g n Khe Sanh đ ông dùng h a l c pháo binh và phi c tiêu di t. (7)

Riêng cá nhân tôi, nghiên c u v cu c chi n c a đ t n c mình, tôi có nh n đ nh khác, khi nhìn l i nh n g bi n c ti p đi n sau đó. Ngày 30/3/1968 TT Johnson ra l nh xu n g thang chi n tranh, h n ch ném bom mi n B c, nh m t o đ i u ki n cho vi c th n g thuy t s m khai đi n. Ba ngày sau chính ph VNDCCCH ra tuyên b s n sàng c đ i đi n ti p xúc v i M . Cu c đàm

## Khe Sanh: Bi u t ng gi a Hoa K trong chi n tranh Vi t Nam?

T&#225;c Gi&#7843;: Lê Qu Lâm

Th&#7913; N&#259;m, 14 Th&#225;ng 7 N&#259;m 2011 20:23

phán M và BV b t đ u t 13/5/1968 t i Paris gi a đ i bi u Hà N i, ông Xuân Th y và đ i di n HK, ông Harriman.

Đàm phán v i CS B c Vi t đ gi i quy t cu c chi n Nam VN là ch tr ng c a HK. M t tháng sau khi ra l nh cho hai Ti u đoàn TQLC đ b vào Đà N ng, t i Đ i H c John Hopkins ngày 7/4/1965, TT Johnson m i g i BV ng i vào bàn h i ngh đ gi i quy t chi n tranh b ng đ ng l i hòa bình. Hà N i luôn kh c t , trong ba năm sau đó, HK ph i x d ng hai g ng k m: đ i bom mi n B c và đ a quân vào mi n Nam VN đ làm áp l c. Năm 1968 cu c đàm phán đã khai di n, ch đích c a HK đã đ t đ c. T đó, tôi cho r ng Khe Sanh đóng m t vai trò quan tr ng trong vi c k t thúc chi n tranh VN. Năm 1967, Hà N i đòi HK ph i rút kh i NamVN và th a nh n M t tr n Gi i phóng. HK s n sàng đáp ng đòi h i này, n u MTGPMN ch ng t h m nh h n VNCH và đ c nhân dân mi n Nam ng h . Cu c T ng công kích - T ng kh i nghĩa T t M u Thân s tr c nghi m đ i u đó.

T tr c đ n nay, có nhi u ngu n tin nói r ng M và Hàn i đã th a thu n “án binh b t đ ng” đ l c l ng vũ trang GPMN đ c toàn l c vào cu c T ng công kích -T ng kh i nghĩa kh p các th tr n, đô th mi n Nam. H l p lu n n u qu th t MTGPMN có u th , đ c s ng h c a dân chúng nh h th ng rêu rao “ki m soát 3/4 dân s và 4/5 đ t đ i” thì HK s n sàng rút quân đ MTGP qu n lý công vi c MN theo c ng l nh c a h . N u không th ng, MTGP s cùng chính quy n Sài gòn đàm phán, gi i quy t chi n tranh b ng con đ ng hòa bình. Chi n tr ng Khe Sanh di n ra ác li t 10 ngày tr c khi CS m ra cu c T ng công kích T t M u Thân. Lúc đó, ai cũng th y CSBV và HK đ u đ n n l c vào Khe Sanh và đ u có ý nghĩ n i đây s gi i quy t cu c chi n VN. Nh ng đó ch là k “đ ng Đông kính Tây”. Quân M và C ng s n B c Vi t đ u t p trung vào Khe Sanh, h đ Quân Gi i phóng MN đ s c v i QLVNCH trong đ p T t, th i đ i m mà ng i lính C ng Hòa l là trong phòng th vì đã có l nh h u chi n đ ăn T t c truy n. Nh v y, có th nói chi n s Khe Sanh đ đánh l c h ng trong âm m u tr c nghi m s c m nh c a M t tr n Gi i phóng Mi n Nam nh m đ a CS ng i vào bàn h i ngh .

Hai m i năm sau, vào năm 1988, Tr n B ch Đ ng -c u bí th Thành y Sài gòn- Gia đ nh, ng i đã ch huy cu c T ng t n công T t M u Thân i chi n tr ng tr ng đ i m Sài gòn đã dành cho ký gi Úc Clayton Jones m t cu c ph ng v n v bi n c này. Ông nói: “Chúng tôi b đ n vào th ph i t ng công kích, dù chúng tôi đã c g ng tìm ki m nhi u gi i pháp chính tr khác. Tôi đã thông báo đ i u này v i chính Đ i s Bunker vào năm 1967 khi chi n tranh s là m t đ i u t t y u”. Đ ng cho bi t t năm 1966 đ n 1969, Vi t C ng đã ti p xúc nhi u l n v i M đ trao đ i tù binh. Chính Bunker đã can thi p đ tr t do cho v c a Đ ng là bà Nguy n Th Ch n, sau này là ph tá đ c l c c a bà Nguy n Th Bình t i bàn đàm phán Paris. (8)

Ngoài ra, v ông Tr n b u Ki m là bà Đ c sĩ Ph m th Yên cũng đ c M phóng thích năm 1967 “đ th c hi n m t âm m u chính tr m i”. Ông TBK là tr ng phái đoàn đ u tiên c a MTGPMN t i hòa đàm Paris. Bà Yên là tr ng ban trí v n thành ph Sài gòn b b t kho ng năm 1961, b giam i Côn Đ o. Năm 1967, M đ a bà v Sài gòn, vào b nh vi n t c a bác sĩ Nguy n Duy Tài, cho gia đình đ n thăm nom. Vài tu n sau M ch bà lên biên gi i Tây Ninh, đ a ít ti n rìa và b o: Bà đi th ng thì lên Pnôm Pênh, có s quán c a Vi t C ng ó. Bà r tay m t, thì vào chi n khu Vi t C ng. Tùy bà l a ch n. Bà quy t đ nh lên Pnôm Pênh. Năm 1968 bà tr v mi n Nam và qua đ i sau c n s t ác tính năm 1971.(9)

## Khe Sanh: Bị u t ng gì c a Hoa K trong chi n tranh Vi t Nam?

T&#225;c Gi&#7843;: Lê Qu Lâm

Th&#7913; N&#259;m, 14 Th&#225;ng 7 N&#259;m 2011 20:23

Ti t l c a Tr n B ch Đ ng v vi c ông ti p xúc v i Đ i s HK Bunker tr c khi x y ra bi n c T t M u Thân đã gi i t a m t bí n l n mà t tr c nay nh ng ng òi nghiên c u chi n tranh VN luôn th c m c. H tin r ng đã có m t th a thu n ng m nào đó gi a HK và CSVN v bi n c này...Nh ng ch a có tài li u ch ng minh, ph i dành cho nó hai ch “t n nghi”.

Trong cu c t n công T t M u Thân, m t s gia HK đã nh n xét “Vi t C ng đã ch u m t th t b i quân s n ng n . Hàng ch c ngàn cán binh cu ng tín nh t, có kinh nghi m nh t t vùng r ng núi nh y vào vùng đ ng b ng và thôn quê gánh ch u nh ng tr n m a bom ch t ng i. Vi t C ng m t c m t th h chi n binh và nhân dân thành ph cũng không ch u n i d y theo chúng”. (10) Nh đó, Hàn i m i ch p nh n đàm phán theo đ ngh c a HK. Dù th ng hay b i, CS luôn t hào đã đ n bàn h i ngh v i M không ph i d i áp l c c a bom đ n mà đã m ra tr n t ng t n công kh p n i k c Sài Gòn và Tòa Đ i s M .

Trong đàm phán HK đ a ra đ ngh : HK và CSBV đ ng rút quân kh i mi n Nam. Công vi c mi n Nam s do nhân dân ã đây t quy t đ nh. Trong 4 năm th ng th o, Hà N i đòi M ph i rút quân kh i mi n Nam, còn h nêu ra nhi u lý l đ né tránh, không ch u rút quân v B c đ kéo dài chi n tranh. Đ n 1972, năm cu i cùng c a nhi m k mà TT Nixon h a v i nhân dân M s gi i quy t xong chi n tranh VN, khó có th th c hi n đ c. HK ph i tìm s h p tác v i LX và TC đ k t thúc chi n tranh. HK dành cho LX nhi u u đãi, h ng qui ch t i hu qu c, bán lúa mì v i giá r ...Đ i v i B c Kinh, HK không dùng quy n ph quy t giúp C ng hòa Nhân dân Trung Hoa tr thành h i viên LHQ và là thành viên th ng tr c H i đ ng B o An có quy n h n ngang hàng v i LX và HK. M i quan h gi a HK và hai n c CS đàn anh d a trên c s hai bên đ u có l i, cùng h p tác b o v hòa bình th gi i.

Đ c s đ ng thu n c a LX và TC, Hi p đ nh Paris 1973 do M ch đ ng ra đ i, ch m d t chi n tranh đ a trên c s không có s can thi p t bên ngoài. H i đ ng Qu c gia Hòa h p và Hòa gi i dân t c g m ba thành ph n ngang nhau s đ ng ra t ch c cu c tuy n c dân ch t do đ ng i dân mi n Nam VN th c hi n quy n t quy t c a mình. K t qu cu c b u c , n u đ c t ch c theo tinh th n H Đ Paris 1973 có l cũng t ng t nh cu c tuy n c ã Cam B t khi n c này thi hành Paris 1991. Nghĩa là không có m t l c l ng chính tr nào giành đ c u th . Qu c h i do nhân dân mi n Nam b u ra s ph i thành l p m t chính ph liên hi p và theo th ch trung l p. Vì đó là xu th phát tri n c a khu v c lúc b y gi . T khi thành l p h i năm 1967, năm n c ASEAN đ u có khuynh h ng thân M ... Nh ng khi th y M quy t tâm ch m d t chi n tranh và rút lui kh i MNVN, h v i chuy n h ng chi n l c. Tháng 11/1967, năm n c ASEAN ra tuyên b : “Cùng nhau hành đ ng đ bi n vùng này thành m t khu v c hòa bình, t do và trung l p”.

Tóm l i m c tiêu c a HK khi can d vào cu c chi n VN là giúp nhân dân mi n Nam VN đ c h ng các quy n t do dân ch , đ c t quy t đ nh v n m ng chính tr c a mình ch không ph i b áp đ t b i b o l c bên ngoài. Mu n v y, ph i đ a CS vào bàn đàm phán. Đ thuy t ph c Hà N i, TT Johnson leo thang chi n tranh t ng b c, m t chi n thu t có tr li u nh ng th i gian t m ng ném bom, t o c h i cho B c Vi t ch p nh n th ng thuy t. Thái đ m m d o đó khi n Hà N i v ng tin là HK không có quy t tâm đánh b i h . B c Vi t ch có th ng cùng l m là hòa, nên c ng r n không lùi tr c áp l c c a M . H nghĩ r ng s dĩ HK ng ng oanh t c ch vì d lu n ch ng đ i c a th gi i. H coi đ ngh đàm phán c a M là đ u hi u ch ng t s y u đ u i c a HK nên ti p t c đ a quân vào mi n Nam chi n đ u. H tin t ng cu i

## Khe Sanh: Bi u t ng gi a Hoa K trong chi n tranh Vi t Nam?

T&#225;c Gi&#7843;: Lê Qu Lâm

Th&#7913; N&#259;m, 14 Th&#225;ng 7 N&#259;m 2011 20:23

---

cùng HK m t mỗi và rút lui, h s chi n th ng.

Khi b c vào đàm phán, HK đ a ra đ ngh l c l ng ngo i nh p (HK và CSBV) cùng rút kh i mi n Nam, nhân dân đ đây s t quy t đ nh t ng lai chính tr c a h . Đ i hai n c CS đ an, HK cho r ng s tranh giành nh h ng gi a các c ng qu c đã t o ra nhi u lò a chi n tranh, đ n hình là VN. Vì th HK quy t tâm rút lui kh i VN, kêu g i LX và TC cũng t ch nh v y. Nixon đã m ra giai đ o n hòa hoãn h p tác v i LX, dành cho h r t nhi u u đ i. Nixon b t tay v i Mao Tr ch Đông, th a nh n vai trò l n c a TC nh là lãnh t Th gi i th ba, t o th ba chân v c vì n n hòa bình th gi i.

Sau khi dàn x p xong v i hai n c CS đ an, Nixon ch m đ t chi n tranh VN b ng m t hi p đ nh hòa bình đ a “trên c s tôn tr ng các quy n dân t c c b n c a nhân dân Vi t Nam và quy n t quy t c a nhân dân mi n Nam Vi t Nam”. Trong đó ghi rõ “nhân dân mi n Nam Vi t Nam t quy t đ nh t ng lai chính tr c a mi n Nam Vi t Nam thông qua t ng tuy n c th c s t do và dân ch , có giám sát qu c t ” (đ i u 9) và “B o đ m các quy n t do dân ch c a nhân dân: t do cá nhân, t do ngôn lu n, t do báo chí, t do h i h p, t do t ch c, t do ho t đ ng chính tr , t do tín ng ng, t do đi l i, t do c trú, t do làm ăn sinh s ng, quy n t h u tài s n và quy n t do kinh doanh”. (Đ i u 11)

Nh ng s ki n trên đã ph n nh nh ng đ i u mà TT Obama đ c p trong đ i n văn nh m ch c, khi ông ta nh c l i s đ i đ u v i ch nghĩa CS, các th h tr c bi t x d ng s c m nh m t cách th n tr ng, ch không ph i tùy thích; m c tiêu có chính nghĩa; s c m nh c a nh ng vi c mà HK đã làm (công b ng, h p lý, hai bên đ u có l i...) cùng s khiêm t n và t ch .

Sau khi HĐ Paris 1973 ra đ i, đ chu n b giành th ng l i v chính tr , Tr n B ch Đ ng cùng s cán b Trí v n và Đ ch v n MTGPMN ra s c v n đ ng và tranh th các tôn giáo, các sĩ quan VNCH, các nhân sĩ có khuynh h ng yêu chu ng hòa bình và hòa gi i dân t c...tham gia L c l ng th ba. Trong khi TT Nguy n Văn Thi u luôn kiên đ nh v i l p tr ng “b n không”: không th a nh n c ng s n, không trung l p hóa mi n Nam VN, không l p chính ph liên hi p, không nh ng đ t cho c ng s n. Sau h n hai năm không thuy t ph c đ c TT Thi u thay đ i l p tr ng, HK b cu c. Ngày 23/4/1975 trong đ i n văn đ c t i Đ i h c Tulane, TT Ford tuyên b : “Vai trò c a M t i Vi t Nam k nh đã ch m đ t và n c M s không tr l i m t cu c chi n mà riêng đ i v i M đã coi là xong r i”.

Hà N i li n b n ti ng ch ch p nh n nói chuy n v i ông D ng Văn Minh –lãnh t L c l ng th ba, đ gi i quy t v n đ mi n Nam VN. Sau khi nh m ch c, ông Minh li n c ng i đ n ti p xúc v i CS. H nói r ng giai đ o n th ng thuy t đã qua, gi đây ông Minh ph i đ u hàng vô đ i u ki n. Ngay sau đó, c ba thành ph n chính tr i mi n Nam bao g m nh ng ng i qu c gia đã chi n đ u b o v lý t ng dân ch t do, nh ng ng i c ng s n ho c không CS thu c MTGPMN tham gia phong trào “ch ng M c u n c”, nh ng ng i thu c thành ph n th ba yêu chu ng hòa bình ch tr ng hòa gi i dân t c, l n l t b CSBV lo i b .

### Th c tr ng Vi t Nam sau khi Hoa K ch m đ t can đ

Ch nghĩa C ng s n đã toàn th ng i VN. Tháng 12/1976, CSVN tri u t p Đ i h i Đ ng l n th IV. Trong Báo cáo Chính tr , T ng Bí th Lê Du n v ch ra ch tr ng c a đ ng trong giai đ o n

## Khe Sanh: Bi u t ng gi c a Hoa K trong chi n tranh Vi t Nam?

T&#225;c Gi&#7843;: Lê Qu Lâm

Th&#7913; N&#259;m, 14 Th&#225;ng 7 N&#259;m 2011 20:23

m i là: “ti p t c k vai sát cánh v i các n c Xã h i ch nghĩa anh em ch ng ch nghĩa đ qu c, đ ng đ u là đ qu c M”. Ông Du n còn kêu g i “xây đ ng và phát tri n M t tr n nhân dân th gi i ch ng ch nghĩa đ qu c, chĩa mũi nh n đ u tranh vào tên đ qu c đ u s là M”. (11)

Tháng 11/1978, T ng Bí th Lê Du n đi LX cùng Breznhev ký Hi p c h u ngh h p tác Xô Vi t (3/11/1978). Ông Du n cho r ng “s h p tác toàn di n v i Liên Xô theo hi p c h u ngh và h p tác Vi t-Xô là hòn đá t ng c a đ ng l i qu c t và chính sách đ i ngo i c a Đ ng và nhà n c”. (12) Ba tháng sau, vào cu i năm 1978, CSVN đ a quân sang Cam B t l y c giúp nhân dân Campuchia l t đ ch đ di t ch ng Pol Pot đ xóa b nhà n c Campuchia Dân ch , l p ra n c C ng hòa Nhân dân Campuchia do s cán b Khmer thân Hà N i lãnh đ o.

T B c Kinh h th ng truy n thông không ng t lên án “ti u bá” VN liên k t v i “đ i bá” LX th c hi n m u đ bá quy n Đ ng Nam Á. Vào th i đ i m này TC thi t l p bang giao v i M (1/1/1979). Ngay sau đó, Đ ng Ti u Bình đ n thăm M , ông hô hào “Trung Qu c, Tây Âu, Nh t B n và Hoa K c n ph i th ng nh t trong m t liên minh ch ng bá quy n”. Đ ng tuyên b “B c Kinh s d y cho Vi t Nam m t bài h c”. Trên đ ng v n c, khi ghé Đông Kinh, Đ ng nói v i c u th t ng Nh t Kakuei Tanaka là s “tr ng ph t Vi t Nam n ng n” (13)

Dù đi u 6 c a Hi p c h p tác Xô Vi t qui đ nh rõ “trong tr ng h p m t trong hai bên b t n công thì hai bên đã ký hi p c s l p t c trao đ i ý ki n và áp đ ng nh ng bi n pháp thích đáng có hi u l c đ b o đ m hòa bình và an ninh c a hai n c”...Song TC b t k ph n ng c a LX, h huy đ ng 60 v n quân m cu c t n công qui mô vào VN trên tuy n biên gi i dài h n 1000 cây s .

Ch a đ y 5 năm sau khi HK rút lui kh i VN, chi n tranh l i tái phát. L n này, các n c CS đánh nhau báo hi u b c thoái trào c a ch nghĩa c ng s n. Th gi i t n công M c T Khoa vì h xâm l ng Afghanistan và y m tr CSVN đ a quân vào Cam B t. Sau 10 năm sa l y vì hai cu c chi n này, cu i cùng Hà N i và M c T Khoa đ u ph i rút quân v n c. M t vài năm sau LX s p đ , kh i CS Đông Âu tan rã. Chi n tranh l nh hay cu c đ i đ u c a HK ch ng ch nghĩa CS ch m đ t.

Khi LX s p đ , h th ng XHCN cáo chung, gi i lãnh đ o CSVN v i đ n Thành Đô xin n i l i bang giao v i TC. Ch tr ng c a Hà N i là đoàn k t hai n c “h p tác b o v ch nghĩa xã h i, ch ng đ qu c M”. Đ làm v a lòng TC, t ng Lê Đ c Anh còn đ ra “gi i pháp Đ” nh m thúc đ y hai l c l ng CS Khmer (Pol Pot và Hun Sen) h p tác v i nhau đ c ng c xã h i ch nghĩa. Trong quy n “H i c và suy nghĩ” (2003) c u th tr ng Ngo i giao Tr n Quang C , ng i đã đ i di n Hà N i tr c ti p đàm phán v i B c Kinh t i Thành Đô ti t l : “Chi n l c c a Trung Qu c là đ t u tiên cao nh t vào vi c tranh th M , ph ng Tây, ASEAN đ ph c v m c tiêu ‘b n hi n đ i hóa’. Nên h nói rõ h coi quan h v i Vi t Nam sau này ch n m trong ph m vi quan h gi a hai n c láng gi ng... Quan h Vi t Nam – Trung Qu c không th làm cho M và ASEAN lo ng i”.

Còn “gi i pháp đ”, h cũng ch tr l i là ph i gi i quy t xong v n đ Campuchia, h m i tính đ n vi c này. Th c ch t ph ng án c a TQ là nh m xóa đi chính quy n và quân đ i c a Hun Sen đ giao th c quy n cho c u hoàng Sihanouk”.



## Khe Sanh: Bị u t ng gì c a Hoa K trong chi n tranh Vi t Nam?

T&#225;c Gi&#7843;: Lê Qu Lâm

Th&#7913; N&#259;m, 14 Th&#225;ng 7 N&#259;m 2011 20:23

Ông C k t lu n: “Cu c h i đàm Thành Đô tháng 9/1990 hoàn toàn không ph i là m t thành t u, hi n t i (2003) đó là m t sai l m h t s c đáng t i c v đ i ngo i. Vì quá nôn nóng c i thi n v i TQ, đoàn ta đã hành đ ng m t cách vô nguyên t c, t ng r ng tho thu n nh th s đ c lòng B c Kinh...Vi c bình th ng hóa quan h v i TQ, làm cho uy tín qu c t c a ta b hoen ”. Ông C nói thêm “TQ m t m t bác b nh ng đ ngh c a ta, nh ng m t khác l i dùng ngay nh ng đ ngh đó ch i x u ta v i các n c khác nh m t p t c cô l p ta”.

Đúng nh nh n xét c a ông C “Chi n l c c a TQ là đ t u tiên cao nh t vào vi c tranh th M...” Đó là con đ ng mà Đ ng Ti u Bình đã th c hi n t 1979 khi TQ bình th ng hóa bang giao v i M và Nh t. K ho ch hi n đ i hóa XHCN c a Đ ng thành công, TC càng ve vãn M, Nh t và kh i ASEAN đ TQ s m h i nh p v i th gi i qua hai t ch c APEC và WTO. Và h đã đ t đ c m c tiêu này h i năm 1998 và 2000.

T khi Nixon g p Mao h i tháng 2/1972, TC đã h p tác v i HK k t thúc cu c chi n VN, m i quan h ngày càng phát tri n, hai bên đã chính th c thi t l p bang giao vào đ u năm 1979. Trong khi LX và CSVN ti p t c ch ng M . Khi LX s p đ nh ng ng i lãnh đ o CSVN quay v i TC, k v ng s ti p con đ ng ch ng đ qu c M . M t tính toán sai l m! TQ gi đây đầu còn ch ng ĐQ M nh h i th p niên 1950-60. Giang Tr ch Dân v ch ra ph ng ch m cho m i quan h m i Vi t-Trung là “láng gi ng h u ngh , h p tác toàn di n, n đ nh lâu dài, h ng v t ng lai. S ph n đ t n c cũng gi ng nh s ph n đ n tr ng c a Th úy K i u c a Nguy n Du

“Chém cha cái s ba đào,  
C i ra r i l i c t vào nh ch i”.

Th úy K i u v a thoát kh i l u xanh, s ph n đ y đ a, l i tr l i l u xanh, ch u c nh “thanh lâu hai l t, thanh y hai l n”. Còn CSVN đã thoát kh i k thù c a mình (cũng là k thù truy n ki p c a dân t c), l i b ng đ ng t nguy n “đ a c vào tròng” tr l i. Vì h p tác toàn di n v i TQ, hai c v n t i cao Đ M i và Lê Đ c Anh ch th TT Phan Văn Kh i kh c t thi n chí c a TT Clinton giúp Hà N i gia nh p WTO h i cu i năm 1999. Vì láng gi ng h u ngh , trong hi p c biên gi i và lãnh h i, CSVN đã m t nhi u đ t và bi n so v i các hi p c biên gi i mà Pháp nhân danh VN đã ký v i tri u đình nhà Thanh h i năm 1886. Cũng vì tình h u ngh mà năm 1958 Ch t ch H Chí Minh và TT Ph m Văn Đ ng đã s t s ng công nh n tuyên cáo lãnh h i 12 h i lý c a B c Kinh, trong đó xác nh n Hoàng Sa và Tr ng Sa thu c ch quy n TQ

Tình h u ngh v i TQ do ông HCM vun b i đã đ v t sau 1975 khi T ng bí th Lê Du n lên án B c Kinh là b n ph n đ ng, ti p tay v i đ qu c M . T đó BK tr thành k thù c a Đ ng CSVN. Tình h u ngh Vi t-Trung đã không còn thì công hàm năm 1958 c a TT Ph m Văn Đ ng g i TT Chu Ân Lai cũng không còn giá tr . Nh ng nay l i k t vì đ ng CSVN đã quay v i TQ v i ch tr ng h p tác toàn di n, h u ngh lâu dài... thì làm sao có th giành l i đ c Hoàng Sa và Tr ng Sa!

Trong c nh đ n tr ng, t n th i l ng nan... nhi u ng i c ng s n phân vân gi a hai l a ch n: “Theo Trung C ng thì m t đ t” còn “Theo M thì m t đ ng”. Đ ra ngoài v n đ “m t đ t hay m t đ ng” câu h i đ t ra là:

## Khe Sanh: Bi u t ng gì c a Hoa K trong chi n tranh Vi t Nam?

T&#225;c Gi&#7843;: Lê Qu Lâm

Th&#7913; N&#259;m, 14 Th&#225;ng 7 N&#259;m 2011 20:23

---

- T i sao ph i theo TC? Không có m t th l c nào b t bu c ta ph i theo TC c ?

- T i sao ph i theo M ? Cũng không có ai bu c mình ph i theo M c ?

C hai s l a ch n trên n u có, đ u không th c t . Vì sao? Do th đ a lý chính tr , VN nói riêng và Đông D ng nói chung là n i duy nh t trên th gi i có chi n tranh liên t c trong g n n a th k (1946-1990). Cu c chi n này tác h i n ng n đ n m i bang giao gi a các c ng qu c. Vì th đây cũng là n i duy nh t, trong vòng b n th p niên đã có t i b n h i ngh qu c t đ c tri u t p v i s tham đ c a t t c 5 thành viên th ng tr c H i đ ng B o An LHQ. Đó là: H i ngh Genève 1954 v Đông D ng, HN Genève 1962 v Lào, HN Paris 1973 v VN và HN Paris 1991 v Cam B t.

Trong h i ngh Genève 1954, các c ng qu c th a nh n Lào và Cam B t là hai n c trung l p. Còn VN t m th i chia đôi. Cu c t ng tuy n c th ng nh t VN đ trù di n ra năm 1956 b t thành. Hai đ ng ch t ch h i ngh Genève 1954 là Liên Xô và Anh Qu c đ u nhìn nh n r ng: “t ng tuy n c th c ra không quan tr ng b ng vi c duy trì hòa bình”. Đ r nh tay đ i phó v i v n đ n i b LX ch tr ng s ng chung hòa bình v i M . H còn đ ngh thu nh n hai n c VN vào LHQ nh là hai qu c gia riêng bi t. Vi c th a nh n nguyên tr ng chính tr VN v i hai chính ph cùng t n t i hòa bình đã đ c TC đ c p ngay sau khi h i ngh Genève b m c. TT Chu Ân Lai đã đ ngh v i đ i s Ngô Đình Luy n, bào đ th t ng nam VN v đ t s quán hai n c B c Kinh và Sài Gòn. (14)

Năm 1960, CSVN tri u t p Đ ng l n th III, phát đ ng chi n tranh gi i phóng MN. Hà N i li n khuyh đ o chính quy n trung l p c a Lào, đ a quân vào H Lào thi t l p đ ng mòn HCM chuy n v n ng i và vũ khí vào Nam VN. N i chi n Lào bùng n , H i ngh Genève 1962 đ c tri u t p, các c ng qu c tái xác nh n Lào trung l p. H n m t th p niên sau, H Đ Paris 1973 ra đ i, các c ng qu c tham gia m t h i ngh qu c t v VN, đ ng ký m t b n Đ nh c tr c s ch ng ki n c a ông TTK/LHQ, tuyên b tán thành và ng h H Đ Paris. Vi c hi p đ nh qui đ nh m t h i đ ng (th c s là m t chính ph ) hòa gi i và hòa h p dân t c g m ba thành ph n ngang nhau đ ng ra t ch c cu c b u c , đã hàm ý chính ph t ng lai thành hình t i mi n Nam sau chi n tranh s là liên hi p trung l p, không có s can thi p t bên ngoài.

Ông Đ ng Văn Minh lên c m quy n v i thi n ý s th c hi n k ho ch trên, nh ng CS bu c ông đ u hàng. Sau đó chi n tranh VN tái phát i biên gi i Tây Nam, Hà N i li n đ a quân sang Nam Vang l t đ Pol Pot. Cu i cùng m t h i ngh qu c t l i đ c tri u t p đ ch m đ t cu c chi n Cam B t. H Đ Paris 1991 ra đ i r p khuôn hi p đ nh Paris 1973 v VN. Ch có đ m khác, VN có H i đ ng Qu c gia Hòa gi i g m ba thành ph n còn Cam B t có b n thành ph n, vì phe CS có hai nhóm: Khmer Đ c a Pol Pot (thân TC) và Khmer Đ Hun Sen (thân CSVN). M t cu c tuy n c đ i s giám sát c a LHQ đã đ c ti n hành vào năm 1993. T đó Cam B t tr thành m t qu c gia đ đ ng.

Tóm l i, do th đ a lý-chính tr , VN ch có m t con đ ng duy nh t, m t s l a ch n duy nh t là đ ng ngoài nh h ng c a các c ng qu c. Đi sai con đ ng t t y u đó, h p tác toàn di n v i LX nên chi n tranh ti p di n sau 1975. H p tác toàn di n v i TC thì m t m t ph n đ t i thác B n Gi c i Nam Quan... còn Hoàng Sa và Tr ng Sa thì khó lòng thu h i l i đ c, trong khi đ t n c ngày càng t t h u. T t c ch vì ý t ng “ch ng M ”. Nay TT Obama nh c l i chi n tranh VN ch v n v n hai ch Khe Sanh. V y Khe Sanh mang ý nghĩa gì trong chi n tranh VN?

## Khe Sanh: Bị u t ã ng gì c ã a Hoa K ã trong chi ã n tranh Vi ã t Nam?

T&#225;c Gi&#7843;: Lê Qu ã Lâm

Th&#7913; N&#259;m, 14 Th&#225;ng 7 N&#259;m 2011 20:23

---

Có ph ã i Khe Sanh ã g ã p ph ã n chuy ã n cu ã c chi ã n VN ã kéo dài quá lâu t ã “đánh” sang “đàm”. R ã i t ã “đàm” sang k ã t thúc. Sau ã “Mi ã n B ã c và mi ã n Nam Vi ã t Nam s ã không tham gia b ã t c ã liên minh quân s ã ho ã c kh ã i quân s ã ...” (Đi ã u 15d/HĐ Paris 1973) Đ ã chính là m ã c tiêu c ã a HK ã Vi ã t Nam mà TT Johnson ã tuyên b ã t ã i Đ ã i h ã c John Hopkins ngày 7/4/1965: “N ã i ãây [VN] không ph ã i là căn c ã quân s ã cho n ã ã c nào và cũng không liên minh v ã i n ã ã c nào”. Trong ãi ã u ki ã n ã c ã p ã ó, m ã t dân t ã c v ã n có truy ã n th ã ng t ã ch ã t ã c ã ã ng s ã phát huy s ã c m ã nh b ã ng s ã h ã p tác toàn dân ã mang ã i ph ã n vinh cho ã t n ã ã c, không còn h ã p tác liên minh v ã i ngo ã i bang ãem th ã m h ã a ã i cho dân t ã c.

Nh ã c Khe Sanh cũng ch ã a ã , TT Obama còn nh ã c Gettysburg, cho th ã y nhân dân M ã cũng có truy ã n th ã ng cao ã p nh ã dân t ã c Vi ã t Nam “Ng ã ã i trong m ã t n ã ã c ph ã i th ã ã ng nhau cùng”. Nh ã ãó mà sau n ã i chi ã n, h ã không còn thù h ã n, g ã p ph ã n hàn g ã n v ã t th ã ã ng chi ã n tranh nhanh chóng, ã t n ã ã c tr ã nên phú c ã ã ng. ãây có th ã là thông ãi ã mang nhi ã u ý nghĩa mà TT Obama mu ã n g ã i ã n Vi ã t Nam v ã a giúp HK xóa ãi “h ã i ch ã ng Vi ã t Nam” ã ãm ã nh h ã t ã b ã y lâu nay.

### Chú thích:

- 1- Peter Wells, The American War of Independence, Holder & Stroughton, London, 1967, PP 124/125.
- 2- Lyndon B. Johnson, The Vantage Point: Perspectives of the Presidency, Redwood Press Ltd, London, 1972, PP 592/95
- 3- Nguy ã n Đ ã c Thi ã n, Di ã n ti ã n và h ã u qu ã HĐ Paris 1973 v ã Vi ã t Nam, T ã L ã c, Hoa K ã , 205, Tr. 162-179.
- 4- Robert S. McNamara, In Retrospect – The Tragedy and Lessons of Vietnam, Times Books, Random House, New York, 1995, P. 302
- 5- H ã c Vi ã n Quan h ã Qu ã c t ã , Th ã ng ã i có tính th ã i ã i và cu ã c ã u tranh trên m ã t tr ã n ã i ngo ã i c ã a nhân dân ta, Nxb S ã th ã t, Hà N ã i, 1985, Tr. 88
- 6- Chung m ã t bóng c ã , (V ã M ã t tr ã n Gi ã i ph ã ng MNVN) Nxb Chính tr ã Qu ã c Gia, Hà N ã i, 1993, Tr.305.
- 7- Ph ã m C ã ã ng L ã , Khe Sanh 77 ngày trong năm 1968.
- 8- John Clayton, Twenty Years Ago: The Tet Offensive – Viet says: We are forced into Tet, The Christian Science Monitor, Vol 80, Feb 1-7, 1988.
- 9- Chung m ã t bóng c ã , S ã d, Tr. 947-49.
- 10- Don Oberdorfer, Tet, Doubledy & Co, New York, 1971, PP329/30.
- 11- Lê Du ã n, Tình hình th ã gi ã i và chính sách ã i ngo ã i c ã a nhân dân ta, Nxb S ã th ã t Hà N ã i, 1980, Tr. 112.
- 12- Lê Du ã n, Đoàn K ã t và h ã p tác toàn ã i n v ã i Liên Xô, là nguyên t ã c, là chi ã n ã ã c và tình c ã m c ã a chúng ta, Nxb S ã Th ã t, Hà N ã i, 1982, Tr 117.
- 13- Grant Evans & Kelvin Rowley, Red Brotherhood At War: Indochina Since The Fall of Saigon, Pluto Press, Australia, 1984, P.129
- 14- S ã th ã t quan h ã Vi ã t Nam-Trung Qu ã c trong 30 năm qua, Văn ki ã n c ã a B ã Ngo ã i giao n ã ã c C ã ng hòa XHCN Vi ã t Nam, Nxb S ã th ã t, Hà N ã i, 1979, Tr.38.